

Sygn. akt III AUa 176/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
-----------------	-----------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 lutego 2024 r. w S.

sprawy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wydanie zaświadczenia

na skutek apelacji płatnika składek

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 27 stycznia 2023 r., sygn. akt VI U 302/22

1. oddala apelację

2. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wraz z ustawowymi odsetkami należnymi po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

	Jolanta Hawryszko	
--	-------------------	--

Sygn. akt III AUa 176/23

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie płatnika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o wydanie zaświadczenia, na skutek odwołania płatnika od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z 29 grudnia 2021 r. wyrokiem z 27 stycznia 2023 r. oddalił odwołanie i zasądził od płatnika 180 zł zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że płatnik składek (...) sp. z o.o. w S. świadczy usługi w zakresie rzeczoznawstwa, kontroli ilościowej i jakościowej oraz prowadzi badania laboratoryjne. Na podstawie danych wygenerowanych w

Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS dokumentów rozliczeniowych i wpłat, na dzień 31 grudnia 2021 r. ustalono na koncie płatnika zaległości z tytułu nieopłaconych składek w łącznej wysokości 232.270,87 zł.

W ocenie Sądu I instancji odwołanie płatnika było niezasadne. Wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek opiera się o treść kodeksu postępowania administracyjnego, tj. art. 217 § 1 i 2 k.p.a., które to należy czytać łącznie z art. 218 § 1a k.p.a., który precyzuje, co może być potwierdzone zaświadczeniem. Z przepisu wynika, że organ administracyjny może odmówić wydania zaświadczenia w sytuacji, gdy wnoszący podanie żąda potwierdzenia okoliczności faktycznych lub stanu prawnego, które nie wynikają z ewidencji i rejestrów lub innych danych, będących w posiadaniu tego organu, albo gdy żąda nieprawdy. Jednocześnie Sąd Okręgowy odwołał się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2013 r. (sygn. akt I UK 434/12), w którym wskazano, że wydanie zaświadczenia lub odmowa jego wydania niewątpliwie odnosi się do zakresu żądania sformułowanego przez wnioskodawcę w kontekście wskazanego przez niego interesu prawnego, a zaświadczenie o niezaleganiu z opłacaniem składek ze względu na interes jakiemu służy, najczęściej wydawane jest w celu posłużenia się nim w kontaktach z kontrahentami lub przed właściwą instytucją lub urzędem, w celu – co bardzo istotne – wydania zdolności finansowej. Dodatkowo, zaświadczenie o stanie zaległości składkowych nie jest zwykłym dokumentem o stanie wiedzy organów ubezpieczeń społecznych dotyczących długów składkowych, ale wymaga wydania decyzji w sprawie indywidualnej, która to decyzja nie jest prawnie obojętna. Wymaga zatem należytej staranności, ma być bowiem wydana w celu uwiarygodnienia płatnika w negocjacjach gospodarczych płatnika z jego kontrahentem, gdyż jest urzędowym poświadczeniem określonych faktów lub stanu prawnego. Tym samym Sąd stwierdził, że w przypadku, gdy pomiędzy stronami istnieje niepewność, czy też spór nawet, co do potencjalnych zaległości składkowych, zaświadczenie takie nie może być wydane, a to ze względu wskazany powyżej cel jakiemu służy. Z przedłożonego do akt sprawy raportu rozliczeń należności płatnika składek na dzień 31 grudnia 2021 r., a zatem bezpośrednio po złożeniu wniosku o wydanie żadanego zaświadczenia, wynikała niedopłata z tytułu zadłużenia na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres od lipca do sierpnia 2009 i za listopad 2021 w kwocie 162.865,46 zł należności głównej plus odsetki na dzień zapłaty. Płatnik podważał zarówno istnienie zaległości, jak też jego wysokość, jednak w świetle raportu rozliczeń należności płatnika składek na dzień 31 grudnia 2021 r., Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił tego stanowiska.

Apelację od wyroku złożyła odwołująca się spółka, która wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy na wynik sprawy, tj. naruszenie:

- art. 232 k.p.c. przez przyjęcie, że Organ wywiązał się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z której wywodzi skutki prawne, a mianowicie obowiązku udowodnienia, iż na dzień 29 grudnia 2021 r. na koncie spółki istniała niedopłata, podczas gdy Organ nie przedstawił dowodu potwierdzającego tą okoliczność;
- art. 233 §1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającym na przyjęciu, że wygenerowany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych raport na dzień 31 grudnia 2021 r. ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, podczas gdy nie ma on żadnego znaczenia, ponieważ istotny dla niniejszej sprawy jest stan konta spółki na dzień 29 grudnia 2021 r.;
- art. 233 §1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału, to jest dowodów z dokumentów przedłożonych przez Odwołującą się, z których w wyraźny sposób wynika, że na dzień wydania decyzji z dnia 29 grudnia 2021 r. na koncie spółki brak było rzekomej niedopłaty uniemożliwiającej wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek;
- art. 327¹ §1 pkt 1 k.p.c. przez niewskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, dla których Sąd I instancji odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, dowodom z dokumentów przedstawionym przez Odwołującą się;
- art. 477¹⁴ §1 k.p.c. przez oddalenie odwołania Spółki, podczas gdy brak było podstaw do wydania takiego rozstrzygnięcia.

W oparciu o powyższe zarzuty, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Ewentualnie, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez uwzględnienie odwołania w całości.

Sąd Apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że apelacja jest niezasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy zebrał w pełni i dokonał wszechstronnej oceny materiału dowodowego, a także prawidłowo ustalił wszystkie okoliczności faktyczne sprawy, wyciągnął na ich podstawie niebudzące zastrzeżeń logiczne wnioski i prawidłowo zastosował przepisy prawa materialnego, nienaruszając przepisów procedury cywilnej. Sąd Apelacyjny w całości aprobuje ustalenia i ocenę prawną Sądu pierwszej instancji. Nie podziela przy tym argumentacji apelującej, że postępowania pierwszoinstancyjne powinno objąć swoim zakresem wszystkie kwestie, wpływające na prawidłowość rozliczenia należności składkowych, jak ocenę przedawnienia należności składkowych oraz uregulowanie należności składkowych przez podmioty trzecie i przeksięgowanie tych należności na konto apelującej spółki.

W niniejszej sprawie należy przypomnieć, że niewątpliwie od decyzji organu rentowego, odmawiającej wydania płatnikowi zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne, przysługuje odwołanie do sądu ubezpieczeń społecznych, ponieważ jest to sprawa z zakresu ubezpieczeń społecznych. Niemniej wymaga zauważenia, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, że tego rodzaju sprawa jest specyficzna, o tyle, że zakres rozstrzygnięcia obejmuje jedynie stwierdzenie obiektywnego faktu, w oparciu o prowadzoną ewidencję, mianowicie czy na chwilę decyzji o odmowie wydania żądanego zaświadczenia, wnioskodawca posiadał zaległości składkowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 października 2009 r., II UK 52/09). W tym też wyroku instancji najwyższej stwierdzono, że zaświadczenie nie rozstrzyga żadnej kwestii co do jej istoty, a także, iż ewentualne wydanie zaświadczenia nie stanowi rozstrzygnięcia sprawy, gdyż nie poprzedza go żadne postępowanie, co najwyżej postępowanie wyjaśniające.

Przenosząc ten pogląd na stan sprawy, należy zwrócić uwagę na fakt, że z udziałem płatnika toczą się postępowania, dotyczące podlegania ubezpieczeniom i podstaw wymiaru składek. Trafnie zatem stwierdził Sąd Okręgowy, że w sytuacji, w której pomiędzy stronami istnieje niepewność, czy też nawet spór co do zaległości składkowych, zaświadczenie o niezaleganiu w opłacie składek nie może być wydane, ponieważ fakt braku zaległości składkowych nie jest oczywisty; por. stanowisko sądów administracyjnych w analogicznych sprawach - wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. z 8 grudnia 2021 r., (...) SA/Kr (...) oraz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G. z 24 lutego 2022 r., (...) SA/Gd 454/21 i przywołane tam orzecznictwo). Wymaga zauważenia, że Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. w wyroku z 10 marca 2011 r., (...) SA/Gd 971/10 stwierdził: Zaświadczenia są aktami, które potwierdzają istnienie uprawnień lub obowiązków określonych (to jest stworzonych lub ustalonych) uprzednio indywidualnym aktem prawnym. Zaświadczenia nie są aktami administracyjnymi, lecz czynnościami faktycznymi, ponieważ nie są oświadczeniami woli a oświadczeniami wiedzy. Istota zaświadczenia sprowadza się więc do tego, że nie rozstrzyga ono o żadnych prawach lub obowiązkach, nie może również tworzyć nowej sytuacji prawnej. Zaświadczenie nie może rozstrzygać czegokolwiek, zwłaszcza o istnieniu lub nieistnieniu obowiązku. Zaświadczenie, aby spełniało wymagania dokumentu urzędowego określone w art. 76 KPA, musi być wydane w przepisanej formie i w przedmiocie mieszczącym się w zakresie działania organu, co oznacza, że musi to być organ właściwy miejscowo.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych, w ocenie Sądu drugiej instancji, przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy, nie doszło do błędnej oceny materiału dowodowego w sposób opisany przez autora apelacji. Zgromadzone dowody, a przede wszystkim informacje wygenerowane z Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS na dzień 31 grudnia 2021 r. oraz rozliczenia wpłat (również sporządzone na ten sam dzień), wskazują, że na koncie prowadzonym dla Spółki widniała zaległość z tytułu nieopłaconych składek w łącznej wysokości 232.270,87 zł. Co ważne, na koncie Spółki widniało zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek również za okres od lipca do sierpnia 2009 oraz Fundusz Pracy i FGŚP za okres od kwietnia do sierpnia 2009, a nie tylko za rok 2021; a więc nie ma wątpliwości co do tego, iż aktualnie Spółka jest dłużnikiem z tytułu należności składkowych. Nietrafne były, zatem zarzuty pełnomocnika Spółki, traktujące na temat obrazy przez sąd a quo art. 233 §1 k.p.c., bowiem informacje z (...) nie pozwalały na przyjęcie twierdzeń wskazujących na to, iż na koncie apelującej Spółki nie było zadłużenia. Sąd Apelacyjny

nie dostrzegł, zatem naruszenia oceny dowodów w sposób opisany przez skarżącą. Zasady logiki i doświadczenia życiowego wskazują, że skoro z materiału przedstawionego przez organ rentowy wynika, że na koncie rozliczeniowym Spółki widnieje zadłużenie nie tylko za 2021 rok, ale również za rok 2009, to niezależnie od tego czy dokumenty zostały sporządzone na dzień 31 grudnia, czy też 29 grudnia 2021 r., Spółka posiadała zaległości, które uniemożliwiały wydanie zaświadczenia o niezaleganiu. Przy czym data, na którą sporządzono zaświadczenie, w okolicznościach sprawy jest o tyle drugorzędna, że apelujący nie wykazał by w odstępie czasowym zakreślonym datami 29 do 31 grudnia, zaistniały zdarzenia wpływające na zmianę oceny stanu sprawy, w szczególności przez uiszczenie należności. Również organ nie wskazał, by w tym okresie, z urzędu dokonywał rozliczeń wpływających na stan konta płatnika. Nie było zatem żadnych okoliczności podważających wiarygodność informacji wygenerowanych z (...) na datę 31 grudnia. Zgodnie z art. 34 ust. 2 ustawy systemowej informacje zawarte na koncie ubezpieczonego i koncie płatnika składek prowadzonych w formie elektronicznej, które przekazane zostały w postaci dokumentu pisemnego albo elektronicznego, są środkiem dowodowym w postępowaniu administracyjnym i sądowym.

Należy też zauważyć, że w trybie sprawy o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu z płatnością składek, nie ma proceduralnej możliwości dowodzenia, że saldo rozliczenia powinno być dodatnie, chociażby przez uwzględnienie przedawnienia oraz zapłatę należności przez osobę trzecią. Tego rodzaju postępowania ma, bowiem charakter merytoryczny i może być jedynie konsekwencją zakwestionowania decyzji organu o takim przedmiocie. Zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 3) ustawy systemowej, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek. Natomiast istota postępowania o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w płatnościach składek, sprowadza się do wydania dokumentu w oparciu o określone fakty lub stan prawny, który wynika z prowadzonej przez organ ewidencji, rejestrów bądź innych znajdujących się w jego posiadaniu danych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2013 r., I UK 434/12 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 lipca 2012r., II OSK (...)). Dlatego zarzuty apelującego okazały się chybione. Z ewidencji organu rentowego wynikała nie tylko zaległość w kwocie 232 270,87 zł, ale również to, iż pomiędzy stronami toczył się spór, uniemożliwiający przyjęcie twierdzeń, że płatnik nie posiadał zaległości składkowych.

Z tych też względów, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację Spółki jako bezzasadną. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz art. 98 §1¹ k.p.c., a także w oparciu o §10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSA Jolanta Hawryszko